

12.01.2026 Nr. N-2026/198

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai
sprk@sprk.gov.lv

**Par siltumenerģijas apgādes pakalpojumu
tarifu aprēķināšanas metodiku**

1. Konteksts

- 1.1. 2025. gada 22. maijā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija ("SPRK" vai "Regulators") publicēja "KONSULTĀCIJU DOKUMENTU par siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku" ("Metodikas projekts"), par kuru ieinteresētās puses, tai skaitā AS "RĪGAS SILTUMS" ("Sabiedrība"), ir iesniegušas komentārus.
- 1.2. 2025. gada 11. decembrī SPRK publicēja "PRECIZĒTU KONSULTĀCIJU DOKUMENTU par siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku" ("Precizētais metodikas projekts"), par kuru ieinteresētās puses ir aicinātas iesniegt savus viedokļus, komentārus un priekšlikumus.
- 1.3. Precizētais metodikas projekts modificē un papildina 2025. gada 22. maijā publicēto Metodikas projektu. Sabiedrība saprot, ka Precizētais metodikas projekts potenciāli aizstās SPRK 2010. gada 14. aprīļa lēmumu Nr. 1/7 "Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika"¹ ("Metodika"). Precizētais metodikas projekts ietver kapitāla atdeves metodes ieviešanu siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanā, kā arī ietver citas potenciālās izmaiņas spēkā esošajā Metodikā. Ja Precizētais metodikas projekts stāsies spēkā, tas būtiski mainīs esošo Metodiku, tādēļ nepieciešams rūpīgs izvērtējumus piedāvātajam Precizētajam metodikas projektam.

¹ SPRK padomes lēmums Nr.1/7 par "Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku" (2010): [Saite](#)

1.4. Sabiedrība pēdējo gadu laikā ir proaktīvi iesaistījusies Metodikas pilnveidošanā un līdz ar to ir sagatavojusi komentārus par Precizētās metodikas projektu. Tā kā Precizētās metodikas projekts lielā mērā ietver arī iepriekš publicēto Metodikas projektu, tad Sabiedrības sniegtie komentāri par Metodikas projektu iepriekšējā konsultāciju kārtā joprojām ir aktuāli un paliek spēkā – pārskatāmības labad tie tiek uzskaitīti arī šajā dokumentā. Komentāru sagatavošanas procesā ir sniegtas atsauces un ņemti vērā šādi dokumenti un diskusijas:

- Centralizētās siltumapgādes ("CSA") nozares viedokļu apkopošanas nolūkos Sabiedrības sagatavota aptauja par potenciālajām CSA Metodikas izmaiņām, kas tika izsūtīta Latvijas siltumuzņēmumu asociācijas ("LSUA") biedriem ("CSA Aptauja"). Aptauja *Microsoft Forms* formātā tika izsūtīta potenciālajiem respondentiem 2025. gada aprīlī. Atbildes uz CSA Aptauju tika sniegtas pirms SPRK publicēja Metodikas projektu un Precizēto metodikas projektu. CSA Aptaujas rezultāti un pavadošie dokumenti tika nosūtīti SPRK iepriekšējā konsultāciju kārtā, sniedzot komentārus par Metodikas projektu.
- 2018. gada 05. jūnijā SPRK publiskotais "Konsultāciju dokuments par siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifa aprēķināšanas metodiku"² (2018. gada Konsultāciju dokuments), kas iezīmēja sākotnējos plānus CSA nozarē pāriet no kopkapitāla rentabilitātes pieejas uz kapitāla atdeves metodi. 2021. gada 01. jūlijā SPRK publiskoja "Konsultāciju dokumentu par siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas satvara projektu"³ (2021. gada Konsultāciju dokuments), kas jau detalizētāk prezentēja plašāku jaunas regulatīvās vides ietvaru CSA uzņēmumiem (kapitāla atdeves metodi, ieņēmumu griestu pieeju, līmeņatzīmes, u.c. priekšlikumus). Sniedzot komentārus par Precizēto metodikas projektu, Sabiedrība ir ņēmusi vērā, ka nepilnības CSA regulatīvajā vidē SPRK ir apzinājusies jau 2018. gadā,

² SPRK, "Konsultāciju dokumentu par siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifa aprēķināšanas metodiku" (2018): [Saite](#)

³ SPRK, "Konsultāciju dokuments par siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas satvara projektu" (2021): [Saite](#)

kad pirmo reizi tika publiskoti plāni par potenciālajām izmaiņām siltumenerģijas regulējumā.

- Sagatavojot komentārus par Precizēto metodikas projektu, Sabiedrība ir ņēmusi vērā arī citu regulētu enerģētikas nozaru normatīvos aktus, piemēram, SPRK padomes lēmumu Nr. 1/19, 2022. gada 29. augustā par "Dabaszgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodiku"⁴ ("Dabaszgāzes sadales tarifu metodika"), kas jau iekļauj tādus aspektus kā kapitāla atdeves metodi un citus potenciālos apsvērumus, ar kuriem varētu tikt papildināta Metodika.
- Sabiedrības sagatavotās vēstules, kas iepriekš nosūtītas SPRK, piemēram, 24.10.2024. vēstule "Par siltumenerģijas metodikas izmaiņu piedāvājumu un apstiprinājumu koģenerācijas procesa balansēšanas pakalpojuma izmaksu un ieņēmumu nodalīšanai no tarifa" un cita veida komunikācija (gan verbāla, gan rakstiska), kas notikusi starp Sabiedrību un SPRK pēdējo gadu laikā saistībā ar potenciālajām izmaiņām Metodikā.

1.5. Sabiedrība ir izskatījusi Precizēto metodikas projektu un vēlas norādīt uz atsevišķiem Precizētās metodikas projekta punktiem un citiem apsvērumiem, kurus būtu nepieciešams izvērtēt vai precizēt.

1.6. Sabiedrība komentārus par Precizētās metodikas projektu sagatavojusi un sniegusi trijās nodaļās:

- vispārīgi komentāri par regulatora piedāvāto Precizēto metodikas projektu, kas neatsaucas uz konkrētiem redakcijas punktiem;
- komentāri par punktiem, kuros veiktas izmaiņas salīdzinot ar šī brīža Metodiku vai iepriekšējo Metodikas projektu;
- citi komentāri par Precizētās metodikas projekta punktiem, kuros SPRK nav paredzējis izmaiņas, taču Sabiedrība aicinātu šādas izmaiņas apsvērt.

⁴ SPRK padomes lēmums Nr. 1/19 par "Dabaszgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodiku" (2022): [Saite](#)

2. Vispārīgi komentāri par Regulatora piedāvāto Precizēto metodikas projektu

- 2.1. Kopumā vairāki piedāvātie aspekti, kas minēti Precizētajā metodikas projektā, no Sabiedrības perspektīvas ir vērtējami kā gana pozitīvi, vai arī Sabiedrībai par konkrētām izmaiņām komentāru nav. Kapitāla atdeves metode nodrošina stabilitāti, pārskatāmāku un praksē izplatītāku pieeju nekā kopkapitāla rentabilitāte. Ieviešot kapitāla atdeves metodi CSA nozarē, tiek daļēji vienādotā atdeves aprēķināšanas pieeja arī ar citām regulētām enerģētikas nozarēm Latvijā. Taču Sabiedrība norāda, ka kapitāla atdeves metodes ieviešana pati par sevi neatrisina problēmas, kas izriet no esošās Metodikas un kas var radīt grūtības komersantiem nodrošināt stabilitāti, paredzamu un tirgus situācijai atbilstošu naudas plūsmu – šādā veidā arī tālāk apgrūtinot komersanta iespējas sniegt drošu un nepārtrauktu CSA pakalpojumu.

Lai arī kapitāla atdeves metode adresē trūkumus, kas saistīti ar kopkapitāla rentabilitāti, pastāv citi esošās Metodikas trūkumi, piemēram tas, ka tarifa aprēķins balstās galvenokārt uz vēsturiskajiem komersanta rezultātiem, nevis uz nākotnes prognozēm. Tas ierobežo komersanta iespējas savlaicīgi plānot attīstību un iekļaut tarifā sagaidāmās tirgus un izmaksu izmaiņas. Metodikas pieeja (saukta arī par "cost-plus" pieeju) rada risku, ka apstiprinātais tarifs neatspoguļo reālās komersanta izmaksas, un tas var izpausties šādi:

- Ja tarifs tiek balstīts uz iepriekšējā gada datiem, tad inflācijas apstākļos faktiskās izmaksas nākamajā periodā ir augstākas nekā tarifā iekļautās. Piemēram, ja 2024. gadā tiek piemērots tarifs, kas balstīts uz 2023. gada datiem, tad 2024. gada beigās komersants faktiski var strādāt ar augstākām izmaksām, kas tarifā nav iekļautas.
- Ja starp tarifa projekta iesniegšanu un apstiprināšanu paiet būtisks laiks, piemēram, tarifs tiek apstiprināts ar nobīdi uz nākamo gadu, tad brīdī, kad tas stājas spēkā, faktiskās izmaksas jau atkal var būt ievērojami augstākas. Kā norāda CSA Aptauja, 86% respondentu ir neapmierināti ar tarifu pārskatīšanas periodu, norādot, ka vidējais tarifu apstiprināšanas periods lielākajai daļai komersantu pārsniedz pusgadu.

- Lai samazinātu šīs novirzes, komersantam būtu regulāri jāiesniedz atjaunoti tarifa projekti, pārskatot visas izmaksu pozīcijas. Tas rada papildu administratīvo slogu gan komersantam, gan Regulatoram.

Ņemot vērā minēto, esošo Metodiku būtu iespējams papildināt ar ieņēmumu griestu jeb "*revenue cap*" pieeju. Ieņēmumu griestu pieeja, kas tiek izmantota, piemēram, Dabasgāzes sadales tarifu metodikā, piedāvā būtiskus uzlabojumus salīdzinājumā ar esošo Metodiku: tā paredz, ka komersants plāno izmaksas un investīcijas regulatīvajam periodam proaktīvi, balstoties uz nākotnes biznesa plānu. Tas ļauj:

- labāk prognozēt un saskaņot tarifā iekļaujamo izmaksu struktūru;
- samazināt nobīdes starp faktiskajiem un plānotajiem rezultātiem, izmantojot būtisku ieņēmumu griestu pieejas konceptu – regulatīvo rēķinu jeb ieņēmumu korekciju;
- veicināt ilgtspējīgu pakalpojuma sniegšanu un stabilu finanšu plānošanu.

Līdz ar to, Sabiedrības ieskatā, tikai ar kapitāla atdeves metodes ieviešanu bez paralēlas ieņēmumu griestu pieejas nepietiek un Sabiedrībai ir riskanta. Ieviešot tikai kapitāla atdevi, bet neieviešot ieņēmumu griestu metodi un tai raksturīgos korekcijas mehānismus, Sabiedrība faktiski tiek spiesta strādāt ar vēsturiski siltumenerģijas tarifā fiksētām izmaksām. Ņemot vērā, ka līdzšinējā kopkapitāla rentabilitātes metode ar tajā atļauto procentuālo uzcenojumu vēsturiski ir sniegusi lielāku finanšu drošību, pāreja uz zemāku kapitāla atdeves likmi bez iespējas koriģēt ieņēmumus atbilstoši faktiskajam patēriņam un izmaksām radīs tiešus zaudējumus. Tas apdraud Sabiedrības spēju segt operatīvās izmaksas un veikt investīcijas, tādējādi radot apdraudējumu finansiālajai ilgtspējai. Likuma Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem 5.pants nosaka, ka sabiedriskos pakalpojumus regulē saskaņā ar šo likumu izveidota sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas iestāde, kas darbojas neatkarīgi un patstāvīgi, izpildot šajā likumā noteiktās funkcijas, pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, lai aizstāvētu lietotāju intereses un veicinātu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstību saskaņā ar taisnīguma, atklātības, neitralitātes, vienlīdzības un proporcionalitātes principiem. Attiecīgi, SPRK jāveicina sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju efektivitāte un finansiālā ilgtspēja. Atbilstoši likuma Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem 20.pantam, tarifi nosakāmi tādā apmērā, lai

lietotāju izdarītie tarifu maksājumi segtu ekonomiski pamatotas sabiedrisko pakalpojumu izmaksas un nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas rentabilitāti. Ja Metodika (kapitāla atdeve bez ieņēmumu griestiem) neļauj Sabiedrībai strādāt ar rentabilitāti mainīgos tirgus apstākļos, metodika ir pretrunā ar likumu Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem. Lai efektīvi novērstu esošās Metodikas trūkumus un nodrošinātu komersanta finansiālo ilgtspēju, ir nepieciešams Precizētajā metodikas projektā ieviest arī ieņēmumu griestu pieeju. Ņemot vērā, ka šādas izmaiņas ir būtiskas un tām varētu būt nepieciešams vairāk laika pienācīgai izvērtēšanai un iestrādāšanai Metodikā, Sabiedrība piedāvā minēto ieņēmumu griestu pieeju un ar to saistītos regulatīvos instrumentus, piemēram, ieņēmumu korekciju, ieviest Metodikā kā obligātu komponenti, kas jāievieš līdz 2027. gada 31. decembrim. Līdz šim datumam komersantiem būtu izvēles iespējas to piemērot vai nepiemērot. Sākot ar 2028. gada 01. janvāri, ieņēmumu griestu pieejas piemērošana komersantiem kļūtu obligāta, vienlaikus ar pāreju uz kapitāla atdeves metodi. Par pamatu ieņēmumu griestu pieejas ieviešanai var tikt izmantota Dabaszāģes sadales tarifu metodika.

- 2.2. Kā Sabiedrība ir minējusi savā 30.09.2024. vēstulē SPRK "Par piedāvātās siltumenerģijas metodikas izmaiņām" un citā savstarpējā komunikācijā – potenciālās izmaiņas Metodikā, kuras ir prezentējusi Sabiedrība, ir bijis paredzēt ieviest vai nu siltumapgādes sistēmas operatoriem, kuru triju gadu vidējais lietotājiem piegādātās siltumenerģijas apjoms pārsniedz 2 000 000 megavatstundu ("MWh") gadā, vai arī jāievieš pakāpeniskā kārtā, atļaujot komersantiem brīvi izvēlēties, kuru no abām metodikām pielietot.

Precizētais metodikas projekts paredz, ka pēc 2027. gada 31. decembra kapitāla atdeves metode pilnībā aizstāj kopkapitāla rentabilitātes metodi visiem CSA komersantiem. Kā minēts augstāk, Sabiedrības ieskatā būtu nepieciešams atstāt komersantiem iespēju brīvprātīgi izvēlēties starp abām metodēm bez konkrēta laika ierobežojuma, vienlaikus ieviešot arī regulatīvo rēķinu un ieņēmumu griestu metodi. Iespējams, obligāta pāreja uz kapitāla atdevi būtu nosakāma tikai noteikta izmēra siltumapgādes sistēmas operatoriem. Līdzīgs viedoklis tiek pausts arī CSA Aptaujā, kur respondenti norāda, ka attieksme pret potenciālajām Metodikas izmaiņām ir vairāk apmierinoša gadījumos, kad paralēli var pastāvēt abas metodikas, taču, ja

esošā Metodika tiek aizstāta ar jaunas metodikas konceptiem, tad respondentu apmierinātības līmenis ar potenciālajām Metodikas izmaiņām samazinās.

- 2.3. Kapitāla atdeves metodes ieviešana jeb regulējamo aktīvu bāzes ("RAB") un vidējās svērtās kapitāla izmaksas ("WACC") pielietojums ("RAB x WACC") CSA Aptaujā tiek norādīta kā viena no Metodikas izmaiņām, par kuru komersanti izsaka piesardzību, it īpaši par WACC likmes apmēru. Tiek izteiktas bažas par to, vai WACC likme un tajā iekļautās komponentes sakrītīs ar komersantu faktisko tirgus situāciju (piemēram, aizņemtā kapitāla procentu likmēm).

Kā SPRK norāda Metodikas projekta konsultāciju dokumenta 4. daļā "Izvērtējams par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt", pāreja uz kapitāla atdevi vidēji radīs salīdzinoši nelielas novirzes pret spēkā esošajiem CSA tarifiem. Taču pastāv komersanti, kuriem kapitāla atdeves metode var radīt būtiskas tarifa izmaiņas. Šādos gadījumos SPRK vajadzētu paredzēt instrumentus Precizētajā metodikas projektā, kas ļautu konkrētiem komersantiem, kur tas ir ekonomiski pamatoti, veikt WACC likmes pielāgošanu komersanta faktiskajai finansēšanas situācijai, piemēram, izmantojot specifiskas riska vai izmēra piemaksas kā daļu no WACC likmes komponentēm (papildus aprakstīts šī dokumenta 3. nodaļā).

3. Komentāri par Metodikas projekta redakciju (kas netika koriģēti Precizētajā metodikas projektā)

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 2.4. kopkapitāls – uz regulējamā pakalpojuma sniegšanai nepieciešamajiem pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem ieguldījumiem proporcionāli attiecināma daļa no pašu kapitāla un ilgtermiņa saistībām, par kurām ir noslēgti līgumi par siltumapgādes pakalpojumu nodrošināšanai nepieciešamajiem pamatlīdzekļiem, atlikuma summas, neietverot pamatlīdzekļu izveidošanas, nepabeigto celtniecības objektu izmaksas un to pamatlīdzekļu daļu, kas finansēta no valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, starptautiskas organizācijas un institūcijas saņemtā finanšu atbalsta (finanšu palīdzības). Kopkapitālā neietver pašu kapitāla pārvērtēšanas rezervi. Kopkapitāla vērtība nevar pārsniegt siltumapgādes pakalpojuma sniegšanai nepieciešamo pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu atlikušo vērtību vairāk kā 1,6 reizes;	Nav skaidrs, kāpēc tika izvēlēts tieši 1,6 koeficients. Būtu vērtīgi, ja SPRK sniegtu detalizētāku argumentāciju. Sabiedrība vēlas pievērst uzmanību, ka dažādiem operatoriem var būt ļoti atšķirīgas situācijas attiecībā uz to, cik tuva ir aktīvu patiesā vērtība un to bilances vērtība. Gadījumā, ja atšķirība ir ļoti liela, ir iespējams, ka operators ar šāda koeficienta ierobežojumu nespēs nodrošināt ilgtspējīgai pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo naudas plūsmu. Savukārt pārejai uz kapitāla atdeves pieeju (kas, atbilstoši SPRK piedāvātajai redakcijai, ļautu kapitāla izmaksu aprēķinā ņemt vērā patieso aktīvu vērtību pēc pārvērtēšanas), kā Sabiedrība jau ir vairākkārt norādījusi, maziem operatoriem tuvākajā laikā var būt sarežģīta.
2.5. pašnoteiktie tarifi – siltumapgādes pakalpojumi tarifi, kurus komersants aprēķinājis un noteicis saskaņā ar šīs metodikas V. nodaļu.	n/a
2.6. siltumavots – vienā katlumājā uzstādītās siltumenerģiju ražojošas iekārtas ar viena veida kurināmo.	Iespējams apdomāt arī šādas siltumavotu definīcijas: <i>Iekārtu kopums, kas paredzēts siltumenerģijas ražošanai un piegādei siltumapgādes sistēmā.</i> Vai:

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	<i>Vienā objektā (piemēram, katlumājā vai siltumcentrālē) uzstādīts iekārtu kopums, kas ražo siltumenerģiju, izmantojot vienu vai vairākus energoresursus un tehnoloģijas (piemēram, kurināmā sadedzināšana, siltumsūkņi, saules kolektori, koģenerācija)</i>
3. Komersants iesniedz Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (turpmāk – Regulators) siltumenerģijas apgādes pakalpojuma tarifa projektu (turpmāk – tarifa projekts) elektroniska dokumenta formā, kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā parakstīts ar elektronisko parakstu. Tarifa projekta parakstītu oriģinālu papīra formā komersants var iesniegt izņēmuma gadījumā, ja komersants nevar noformēt tarifa projektu kā elektronisko dokumentu, pievienojot tarifa aprēķina elektronisko formu. Kopā ar tarifa projektu komersants iesniedz tarifa projekta aprēķinā minēto tarifus veidojošo izmaksu pamatojošos dokumentus saskaņā ar Regulatora noteikumiem par tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu.	n/a
4. Iesniedzot tarifa projektu, komersants norāda administratīvo teritoriju, kura iekļauta tarifu projekta aprēķinā.	Ņemot vērā, ka komersants var sniegt siltumapgādes pakalpojumu vairākās administratīvās teritorijās, šo punktu iespējams izteikt šādā redakcijā: <i>Iesniedzot tarifa projektu, komersants norāda visas administratīvās teritorijas, kurās tiek nodrošināti siltumapgādes pakalpojumi un kuras ir iekļautas attiecīgā tarifa projekta aprēķinā.</i> Ņemot vērā, ka komersanti var paplašināt savu CSA sistēmu, šajā punktā iespējams ietvert arī šādu papildinājumu: <i>Ja tarifa projekta darbības laikā siltumapgādes pakalpojums tiek sniegts jaunā administratīvajā teritorijā, tajā tiek izmantots spēkā</i>

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	<i>esošais tarifs. Komersantam aprēķinot nākamo tarifa projektu, jānorāda arī jaunā administratīvā teritorija.</i>
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 5. Komersants izvēlas tarifa veidu (viendaļīgais siltumenerģijas tarifs vai divdaļīgais siltumenerģijas tarifs). Tarifa projekta aprēķinā piemēro viena veida tarifu visiem lietotājiem. Komersants, kurš piemēro divdaļīgo tarifu, jaunajiem siltumenerģijas lietotājiem, pieslēdzoties pie centralizētās siltumapgādes sistēmas, pirmajā pakalpojuma lietošanas gadā var piemērot divdaļīgo tarifu aprēķinātu viendaļīgā siltumenerģijas tarifā.	n/a
6. Siltumenerģijas ražotājs, kurš aprēķina tikai ražošanas tarifu, divdaļīgo tarifu var izvēlēties pēc vienošanās ar siltumapgādes sistēmas operatoru.	Vai pareizi saprotams, ka gadījumā, ja siltumenerģijas ražotājs vēlas ieviest divdaļīgo tarifu, tam obligāti jāsaņem piekrišana no siltumapgādes sistēmas operatora?
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 11. Regulators pēc savas iniciatīvas vai komersanta pieprasījuma atbilstoši Enerģētikas likumā noteiktajam var dot uz noteiktu termiņu atļauju komersantam pašam noteikt tarifus saskaņā ar šo metodiku, ja ir mainījusies kurināmā cena, kurināmā akcīzes nodoklis, iepirktās siltumenerģijas cena, iepirktās vai pārdotās elektroenerģijas cena vai komersantam ir izveidojušies neparedzētie ieņēmumi vai izmaksas, nemainot citus tarifa aprēķināšanā izmantotos rādītājus. Atļaujā Regulators nosaka atskaites periodu komersanta iesniedzamajai informācijai par izmaksu un ieņēmumu izmaiņām.	Lūdzam precizēt 11. punkta redakciju, paplašinot to gadījumu loku, kad komersants ir tiesīgs pats noteikt tarifus, lai nodrošinātu operatīvu reakciju uz ražošanas apstākļu maiņu. Norādīt, ka komersants var piemērot pašnoteikto tarifu ne tikai kurināmā cenas svārstību gadījumā, bet arī tad, ja mainās kurināmā veidu proporcija (piemēram, pāreja no dabasgāzes uz šķeldu vai elektrodu katlu izmantošanu). Operatīva ražošanas pielāgošana ekonomiski izdevīgākajam kurināmajam tieši ietekmē pašizmaksu, un šīm izmaiņām ir jāatspoguļojas tarifā vai neparedzēto izmaksu/ieņēmumu komponentē. Noteikt, ka elektroenerģijas izmaksas siltumenerģijas ražošanai ar elektrodu katliem ir uzskatāmas par mainīgu izmaksu pozīciju. Tā kā šo izmaksu

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	apjoms ir tieši atkarīgs no tirgus situācijas un ir grūti prognozējams ilgtermiņā, komersantam jābūt tiesībām tās iekļaut pašnoteiktajā tarifā un neparedzēto izmaksu aprēķinā. Piedāvājam papildināt 11. punktā uzskaitīto komponentu sarakstu ar formulējumu "citas ar siltumenerģijas ražošanu, pārvadi un sadali tieši saistītas mainīgās izmaksas". Tas novērstu nepieciešamību grozīt Metodiku ikreiz, kad parādās jaunas mainīgo izmaksu pozīcijas modernizācijas rezultātā, un samazinātu administratīvo slogu gan komersantiem, gan Regulatoram.
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 12. Komersants iesniedz informāciju Regulatoram par kārtējā gada sagaidāmajām izmaksām un iepriekšējā gada faktiskajām izmaksām. Vērtējot iesniegto tarifa projektu, Regulators ir tiesīgs pieprasīt iepriekšējo gadu datus par tarifu veidojošām izmaksām.	n/a
15. Iesniedzot tarifa projektu siltumenerģijas ražošanai, komersants iesniedz arī katra atsevišķa siltumavota siltumenerģijas bilanci un kurināmā aprēķinu saskaņā ar šīs metodikas 1.pielikumu.	n/a
17. Komersants tarifa projektā izmanto saimnieciski izdevīgāko kurināmā un elektroenerģijas cenas piedāvājumu, to pamatojot. Kurināmā un elektroenerģijas iegādes procesā komersants nodrošina publicitāti un konkurenci neierobežojošus nosacījumus piegādātājiem. Komersants pievieno tarifa projektam attiecīgā kurināmā piegādes vai elektroenerģijas tirdzniecības līguma kopiju, tehnisko specifikāciju un piedāvājumu izvērtējumu.	Lai arī līguma kopijas pievienošana ir daļa no ierastā tarifa projekta apstiprināšanas procesa, jāņem vērā, ka tehniskās specifikācijas, un jo īpaši piedāvājumu izvērtējumu iesniegšana var radīt vērā ņemamu administratīvo slogu komersantam. Līdz ar to, ieteicams Regulatoram apsvērt iespēju neiekļaut tehnisko specifikāciju un it īpaši piedāvājumu izvērtējumu obligāti iesniedzamo dokumentu sarakstā. Šie dokumenti būtu iesniedzami gadījumā, ja Regulators

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	tarifa projekta izskatīšanas procesā izsaka šādu pieprasījumu komersantam.
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 18. Ja komersants kurināmo vai elektroenerģiju iepērk vai plāno šos darījumus veikt par mainīgu biržas cenu, komersants tarifu projektā iekļauj pēdējo aktuālāko publiski pieejamo kurināmā vai elektroenerģijas mēneša cenu biržā. Ja tiek izmantoti citi prognozēšanas principi vai slēgts līgums kurināmā vai elektroenerģijas iepirkšanai par fiksētu cenu, tad komersants sniedz ekonomisko pamatojumu šādas pieejas izvēlei.	Kā esošais Metodikas projekts to jau paredz – svarīgi atļaut izmantot arī citus prognozēšanas principus, ne tikai pēdējo aktuālo biržas cenu, jo pēdējā mēneša cena var radīt maldīgu priekšstatu par energoresursa cenu ilgtermiņā (piemēram, ņemot vērā sezonalitāti – vasaras mēnešos energoresursu cenas vidēji var būt zemākas nekā ziemas mēnešos).
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 19. Komersants precīzi un pārskatāmi atspoguļo siltumenerģijas ražošanai, sadalei, pārvadei un tirdzniecībai nepieciešamās tehnoloģiski un ekonomiski pamatotās izmaksas, iekļaujot tajās tikai ar šiem darbības veidiem saistītos aktīvus un darbības. Personāla un sociālās izmaksas aprēķina saskaņā ar <u>Darba likumu</u> un sociālās apdrošināšanas jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem. Personāla un sociālo izmaksu vērtēšanas principi noteikti Regulatora personāla izmaksu vērtēšanas vadlīnijās.	n/a
21.1. ja komersants izmanto ieņēmumu īpatsvara attiecināšanas metodi, komersants, aprēķinot ieņēmumus no siltumenerģijas apgādes pakalpojumu sniegšanas iepriekšējā periodā, samazina tos par kurināmā iegādes un iepirktās siltumenerģijas izmaksām. Koriģētos siltumenerģijas ieņēmumus proporcionāli attiecina pret	n/a

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
kopējiem ieņēmumiem, lai aprēķinātu netieši attiecināmo izmaksu daļu.	
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 21.3. ja saskaņā ar šīs metodikas 21.1. vai 21.2. apakšpunktu aprēķinātās netieši attiecināmās izmaksas ir mazākas par 1%, tās neņem vērā, aprēķinot tarifu.	n/a
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 22. Aprēķinot siltumenerģijas ražošanas izmaksas, tajās iekļauj visas izmaksas, kas saistītas ar koģenerācijas staciju, un no kopējām ražošanas izmaksām izslēdz ieņēmumus no elektroenerģijas pārdošanas, kas reizināti ar koeficientu, kas nav mazāks par 0,94.	n/a
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 23. Izmaksas tarifa projektā samazina par citiem ieņēmumiem, kuri gūti, tieši izmantojot centralizētās siltumapgādes sistēmas pamatlīdzekļus un vienlaicīgi ražojot siltumenerģiju un radot citus ieņēmumus, kas reizināti ar koeficientu 0,93. Tarifa projektā ietver visas izmaksas, kas saistītas ar šiem pamatlīdzekļiem. Izmaksas tarifa projektā nesamazina par tiem ieņēmumiem, kas nepārsniedz 1% no centralizētās siltumapgādes neto apgrozījuma iepriekšējā gadā. Minētie ieņēmumi netiek ietverti šīs metodikas 22. punkta aprēķinā.	Precizētā metodikas projekta redakcija nozīmē, ka komersantam faktiski tiek saglabāti 7% no citiem ieņēmumiem, kas nav siltumenerģijas piegāde lietotājiem. Šāds ieņēmumu apjoms praksē var būt nepietiekams, īpaši attiecībā uz tādiem pakalpojumiem, kas prasa būtisku risku uzņemšanos, piemēram, elektroenerģijas balansēšanas pakalpojums, kuram atbilstošs kapitāla atdeves līmenis var būt ievērojami augstāks par 7%. Sabiedrības ieskatā būtu nepieciešams noteikt samērīgu ieņēmumu attiecināšanas proporciju, kas atbilst komersanta uzņemtajiem riskiem, inovāciju samērīgai ieviešanai un motivē efektīvi izmantot esošos aktīvus.

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	Šajā kontekstā Sabiedrība rosina Precizētā metodikas projekta 23. punkta redakciju koriģēt, paredzot, ka izmaksas samazina par citiem ieņēmumiem, kas gūti, tieši izmantojot centralizētās siltumapgādes sistēmas pamatlīdzekļus, reizinot tos ar koeficientu 0,5. Šāda pieeja būtu līdzīga ar esošās Metodikas 21. un 22. punktā noteikto izmaksu samazinājuma ieguvuma komponenti, kas paredz komersantam tiesības paturēt 50% no izmaksu samazinājuma apmēra, ja panākta izmaksu efektivitātes paaugstināšana. Ņemot vērā, ka Precizētajā metodikas projektā šāda ieguvuma komponente vairs netiek paredzēta, Sabiedrība uzskata, ka būtu lietderīgi paredzēt līdzvērtīgu mehānismu Precizētā metodikas projekta 23. punktā, lai nodrošinātu stimulējošu, investīcijām un efektivitātei labvēlīgu regulējumu. Alternatīvi, ja netiek paredzēta iespēja komersantam paturēt 50% no citiem ieņēmumiem, Sabiedrības ieskatā būtu jāizvērtē iespēja <u>nodalīt citus ieņēmumus un ar tiem tieši saistītās izmaksas no regulētā tarifa aprēķina</u>, nodrošinot iespēju komersantam veikt atsevišķu neregulētu pakalpojumu sniegšanu tiem pakalpojumiem, kas nav uzskatāmi par sabiedriskiem pakalpojumiem (proti, citi ieņēmumi un ar šo citu ieņēmumu gūšanu saistītās izmaksas vispār netiek iekļautas tarifā). Kā piemēru šādai pieejai, Sabiedrība min tās sniegto ēkas iekšējo inženierkomunikāciju sistēmu apkalpi – attiecīgie ieņēmumi un tieši attiecināmās izmaksas netiek iekļauti CSA tarifā. Līdzīgā veidā tarifā var netikt iekļauti citi neregulēti pakalpojumi vai arī konkrēti RAB aktīvi vai to proporcija, ja šie aktīvi tiek ievērojami izmantoti arī neregulētu pakalpojumu sniegšanai. Alternatīvi, kā aprakstīts komentārā par tirgus liberalizāciju šī dokumenta 4. nodaļā, arī

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	konkrēti ražošanas aktīvi var būt neiekļauti tarifā, šādā veidā neprasot par tiem garantētu regulētu atdevi (skatīt 4. nodaļu).
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 25. Pamatlīdzekļu nolietojuma un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījuma uzskaiti un aprēķināšanu veic saskaņā ar Regulatora noteikto kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodiku. Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikā noteiktos aktīvu minimālos lietderīgās lietošanas laikus un nolietojuma aprēķināšanas metodi siltumapgādē piemēro pamatlīdzekļiem, kas nodoti ekspluatācijā pēc 2026. gada 1. jūnija.	Līdz šim komersantiem nav bijis nepieciešams izmantot kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikā noteiktās nolietojuma likmes (minimālos lietderīgās izmantošanas laikus). Tā vietā komersanti izmanto citos normatīvajos aktos un starptautiski atzītos grāmatvedības standartos balstītas pieejas, kuras ir apstiprinājuši un pārbaudījuši komersantu revidenti. Starp esošo un Precizētajā metodikas projektā piedāvāto pieeju pastāv būtiskas atšķirības, kas rezultētos tajā, ka <u>komersantiem būtu nepieciešams uzturēt divas paralēlas grāmatvedības uzskaites (finanšu un regulatīvā grāmatvedības uzskaitē)</u>. Piemēram, atbilstoši Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem ("SFPS" jeb <i>IFRS</i>), aktīviem būtu jāparedz dažādas nolietojuma likmes konkrētām aktīva komponentēm, kā arī atbilstoši SFPS ir nepieciešams regulāri pārskatīt pamatlīdzekļu lietderīgo lietošanas laiku, kas faktiski nebūtu izdarāms, ja nolietojuma laiks tiek noteikts nemainīgs kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikā. Līdz ar to, Sabiedrība norāda, ka būtu nepieciešams, vai nu veikt izmaiņas kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikā, nosakot plašākus pamatlīdzekļu nolietojuma periodus (piemēram, no (...) līdz (...)), vai arī veikt izmaiņas attiecīgajā Precizētā metodikas projekta punktā, nosakot to, ka komersanti tarifu projektā var izmantot nolietojuma likmes, atbilstoši komersanta

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	grāmatvedības politikai (it īpaši, ja tiek veikta komersanta finanšu pārskatu revīzija (audits)).
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 26. Komersants tarifa projekta aprēķinā neiekļauj pamatlīdzekļu nolietojumu tiem pamatlīdzekļiem, kuri pēc pēdējā finanšu pārskata gada beigām izslēgti no uzskaites, kā arī tiem pamatlīdzekļiem, kuriem līdz tarifa spēkā stāšanās dienai beidzas lietderīgās lietošanas laiks. Komersants var ietvert tarifa projekta aprēķinā nolietojumu pamatlīdzekļiem un nemateriāliem ieguldījumiem, kas ņemti uzskaitē pēc pēdējā finanšu pārskata gada beigām, un aprēķināt regulējamo aktīvu bāzes vērtību uz datumu pēc šo jauno aktīvu nodošanas ekspluatācijā.	n/a

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
28. Tarifos iekļaujama tikai pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo aktīvu nomas maksa, kas nedrīkst pārsniegt pamatotu nomas maksas apjomu. Pamatota nomas maksa veidojas no nolietojuma un kapitāla atdeves. Nomas maksā papildus var ietvert apdrošināšanas izdevumus un ar nomas objektu saistītos nodokļus. Pamatotas nomas maksā iekļautajai kapitāla atdevei izmanto regulatora noteikto kapitāla atdeves likmi siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu projekta aprēķināšanai.	Sabiedrība norāda, ka būtu nepieciešams koriģēt Precizētā metodikas projekta 28. punkta piemērošanas kārtību un tvērumu, jo šī punkta pašreizējā redakcija var radīt neskaidrības praksē. Proti, ja komersants nomā tādus aktīvus, kas nepieciešami regulētā pakalpojuma sniegšanai, taču tie nav siltumtīkli vai siltumavoti, bet gan, piemēram, biroja telpas, automašīnas vai citas iekārtas, tad šo aktīvu noma no trešajām personām faktiski jau atspoguļo tirgus nosacījumus un pamatotu nomas maksu. Proti, šādos gadījumos nomas maksa parasti tiek noteikta, izmantojot iepirkuma procedūru, kas pati par sevi apliecina nomas maksas atbilstību tirgus situācijai. Šādā gadījumā papildu prasība sadalīt nomas maksu atsevišķi nolietojuma un kapitāla atdeves komponentēs praksē var būt grūti īstenojama, jo nomas devējs var nesniegt detalizētāk informāciju par iznomātā aktīva nolietojumu vai faktisko bilances vērtību. Vienlaikus Sabiedrība piekrīt, ka šāda Precizētā metodikas projekta prasība var būt piemērojama situācijās, kad nomas attiecības izriet no koncesijas vai publiskās infrastruktūras nodošanas privātam operatoram (piemēram, kad pašvaldība nodod savus siltumtīklus komersantam). Nemot vērā minēto, Sabiedrība aicina Precizētā metodikas projekta 28. punktu papildināt ar skaidrojumu vai nosacījumu, ka: — ja nomas maksa ir noteikta atbilstoši tirgus apstākļiem (piemēram, konkursa vai atklāta iepirkuma rezultātā), tā tiek uzskatīta par pamatotu un nav obligāti sadalāma pa atsevišķām izmaksu kategorijām – var tikt pievienota atsauce uz Precizētā metodikas projekta 17. punktu;

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	— Regulatora noteiktā kapitāla atdeves likme attiecināma tikai uz gadījumiem, kad aktīvi tiek nodoti komersantam lietošanā no publiskas personas (piemēram, pašvaldības) vai citos gadījumos, kad nomas maksa nav tirgus noteikta, bet tiek aprēķināta normatīvo aktu kārtībā. Šāda pieeja nodrošinātu vienlaikus gan skaidrību, gan samērīgu administratīvo slogu, kā arī izvairītos no situācijām, kad komersantam nav praktisku iespēju pamatot trešās puses aktīvu nolietojumu vai kapitāla izmaksas.
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 29. Regulators var piemērot līmeņatzīmes izmaksu salīdzinošai novērtēšanai.	Kopumā Sabiedrības ieskatā līmeņatzīmju izmantošana var būt labs instruments tarifu izskatīšanas un apstiprināšanas procesa uzlabošanai. Tomēr Sabiedrība vēlas uzsvērt, ka ir ļoti būtiski, lai Regulators līmeņatzīmju aplēses pieeju padarītu caurspīdīgu un objektīvu.
30. Ja izmaksas, kas norādītas šīs metodikas 2.pielikumā vai 4.pielikumā, nepārsniedz 3% no kopējām izmaksām siltumenerģijas gala tarifā vai siltumenerģijas ražošanas tarifā, ja komersants nodarbojas tikai ar siltumenerģijas ražošanu, komersants sniedz šo izmaksu detalizētu atšifrējumu, bet minēto	n/a

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
izmaksu pamatojošos dokumentus komersants iesniedz gadījumos, ja attiecīgo izmaksu pozīciju pieaugums pret spēkā esošo tarifu pārsniedz 30% vai pēc Regulatora pieprasījuma.	
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 31. Ja komersants tarifu aprēķina, izmantojot kopkapitāla rentabilitātes aprēķinu, tarifa projektu sagatavo saskaņā ar šīs metodikas 1.pielikumu un 2.pielikumu.	Kā iezīmēts šī dokumenta 2. nodaļā, Sabiedrība uzskata, ka kopkapitāla rentabilitātes aprēķina metode būtu saglabājama kā alternatīva atdeves noteikšanas pieeja, ko komersanti var izmantot pēc brīvprātības principa arī pēc 2027. gada 31. decembra. Vienlaikus Sabiedrība piedāvā noteikt, ka no 2028. gada 1. janvāra obligāta kapitāla atdeves metodes piemērošana būtu attiecināma tikai uz tiem CSA komersantiem, kuru triju gadu vidējais lietotājiem piegādātās siltumenerģijas apjoms pārsniedz 2 000 000 megavatstundas gadā. Šiem lielajiem komersantiem, kuri pāries uz obligāto kapitāla atdeves metodi, vienlaikus būtu jāievieš arī regulatīvais rēķins un ieņēmumu griestu metode. Pārējiem komersantiem būtu iespēja turpināt piemērot kopkapitāla rentabilitātes metodi arī pēc minētā termiņa.
32. Komersants, izmantojot tarifa projektā kopkapitāla rentabilitātes aprēķinu, tarifa projektā iekļauj ilgtermiņa kredīta (5 gadi un ilgāk) procentu maksājumus, ja ilgtermiņa kredīts izmantots siltumenerģijas apgādes pakalpojuma sniegšanai nepieciešamo nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu izveidei.	n/a
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 33. Maksimāli pieļaujamo kopkapitāla rentabilitāti aprēķina saskaņā ar dokumentā esošo formulu:	Sabiedrība lūdz koriģēt Precizētā metodikas projekta 33. punkta piemērošanu attiecībā uz bezemisiju siltumavotiem un piegādes drošības nodrošināšanai uzstādītajiem siltumavotiem. Vai pareizi

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
(FORMULA) k – peļņas aprēķina koeficients, ko aprēķina saskaņā ar formulu: $k = H/6500$ koģenerācijas stacijām ar uzstādīto elektrisko jaudu no 1 MW līdz 4 MW, $k = H/3000$ koģenerācijas stacijām ar uzstādīto elektrisko jaudu virs 4 MW un $k = H/1200$ citiem siltumenerģijas apgādes pakalpojumu sniedzējiem; ja aprēķina rezultātā iegūtā k vērtība ir lielāka par 1, kopkapitāla rentabilitātes aprēķinā jālieto $k=1$. Aprēķinā neietver bezemisiju siltumavotus, piemēram, elektrokatlus, siltumsūkņus un saules kolektorus. Siltumapgādes piegādes drošībai uzstādītos siltumavotus neietver maksimāli pieļaujamās kopkapitāla rentabilitātes aprēķinā, ja to saražotās siltumenerģijas apjoms ir mazāks par 10% no kopējā siltumenerģijas daudzuma, kas saražots nodalītajā siltumapgādes sistēmā.	saprotams, ka no 33. punkta pašreizējās redakcijas izriet, ka šie siltumavoti pilnībā netiek ņemti vērā peļņas aprēķina koeficientā, līdz ar to, uz šiem aktīviem attiecināmā kopkapitāla rentabilitāte faktiski balstīsies tikai uz "tradicionālo" (dabasgāzes un biomasas) siltumavotu peļņas aprēķina koeficienta? Vai pareizi saprotams, ka uz bezemisiju siltumavotiem attiecināmā kopkapitāla vērtība ir pilnā apmērā izmantojama, lai aprēķinātu kapitāla izmaksas? Ja tā, Sabiedrība uzskata, ka atbilstoši Eiropas, Latvijas un pašvaldību klimatneitralitātes mērķiem, būtu nepieciešams stimulēt bezemisiju siltumavotu ienākšanu CSA, līdz ar to, šiem aktīviem būtu noteicams peļņas aprēķina koeficients ar vērtību $k = 1$, kas tālāk tiek ņemts nosakot komersanta kopējo vidēji svērto kopkapitāla rentabilitāti. Papildus tam, kā minēts šī dokumenta 4. nodaļā, būtu nepieciešams ietvert uz CSA ražošanas segmenta daļēju liberalizāciju. Sabiedrība lūdz Regulatoru precizēt arī šādus aspektus: 1. Vai norādītais 10% apjoma kritērijs ir attiecināms tikai uz siltumapgādes drošībai uzstādītajiem siltumavotiem, bet nav attiecināms uz bezemisiju siltumavotiem? 2. Ja siltumapgādes operatora visai zonai tiek rēķināts tikai viens tarifs, taču šī zona sastāv no vairākām tehniski un fiziski nošķirtām siltumapgādes sistēmām – vai šajā gadījumā norādītais 10% apjoma kritērijs ir attiecināms uz visu zonu, vai individuāli katrai nodalītajai sistēmai?

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 36. Aprēķinot kopkapitālu un pamatlīdzekļu nolietojumu, ņem vērā pamatlīdzekļu pārvērtēšanu.	Sabiedrība lūdz Regulatoru precizēt – vai šis punkts (tā daļa par pamatlīdzekļu nolietojumu) ir attiecināms tikai uz gadījumu, kad operators izmanto kopkapitāla pieeju, vai arī tas attiecas tai skaitā uz gadījumu, kad operators izmanto kapitāla atdeves pieeju? Papildus Sabiedrība lūdz Regulatoru vispārēji iestrādāt precīzāku izskaidrojumu par to, kurā no pieejām pamatlīdzekļu pārvērtējuma efekts ir ņemams vērā, un kurā nav. Šobrīd kontekstuāli ir noprotams, ka pārvērtējuma efekts ir ņemams vērā, izmantojot kapitāla atdeves pieeju, bet nav ņemams vērā, izmantojot kopkapitāla pieeju – tomēr Precizētajā metodikas projektā tas nav viennozīmīgi un nepārprotami izskaidrots. Sabiedrība vēlas atkārtoti uzsvērt, ka praksē daudziem operatoriem aktīvu bilances vērtība var būt ievērojami zemāka par to patieso vērtību. Ja kopkapitāla aprēķinā netiek ņemts vērā pārvērtēšanas efekts, tad šādi operatori var nesaņemt objektīvu un ilgtspējīgai pakalpojuma nodrošināšanai nepieciešamo naudas plūsmu. Savukārt pāreja uz kapitāla atdeves pieeju (kas ļautu ņemt vērā pārvērtēto aktīvu vērtību), kā Sabiedrība ir minējusi iepriekš, var tuvākajā laikā būt sarežģīta mazākiem operatoriem. Metodikas punkts, kas aizliedz ņemt vērā pamatlīdzekļu pārvērtēšanu gan kopkapitāla, gan nolietojuma aprēķinā, rada būtisku atstatumu starp Sabiedrības grāmatvedības datiem un reālo ekonomisko situāciju tirgū. Komersantiem, kuri turpina piemērot kopkapitāla rentabilitātes metodi, ir jāpieļauj pamatlīdzekļu pārvērtēšanas uzskaitē

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	nolietojuma aprēķinā, ja pārvērtēšanu ir veicis sertificēts vērtētājs un tā atbilst aktīvu patiesajai aizstāšanas vērtībai. Tas ir būtisks priekšnoteikums, lai nodrošinātu likuma Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem 5. pantā noteikto komersanta finansiālo ilgtspēju un spēju veikt kritiskās investīcijas sabiedriskā pakalpojuma nepārtrauktībai.
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 39. Ja komersants tarifa aprēķināšanai izmanto kapitāla atdevi, kapitāla izmaksu un to sastāvdaļu uzskaiti un aprēķināšanu veic saskaņā ar Regulatora noteikto kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodiku, ja šajā metodikā nav noteikts citādi. Ja tarifus aprēķina, izmantojot kapitāla atdeves aprēķinu, komersants tarifu projektu sagatavo saskaņā ar šīs metodikas 1.pielikumu, 3.pielikumu un 4.pielikumu.	Kā tiek norādīts šī dokumenta 2. nodaļā, Sabiedrība konceptuāli atbalsta pāreju uz kapitāla atdeves metodi, taču norāda, ka šī metode pati par sevi nenodrošina ar komersantu finanšu ilgtspēju un paredzamību saistīto jautājumu atrisināšanu. Ir iespējams novērot, ka esošās Metodikas augstāka kopkapitāla rentabilitāte spēj daļēji kompensēt Metodikas trūkumus, kas saistīti ar dažādu izmaksu iekļaušanu tarifā, piemēram, pastāvīgo izmaksu pieaugumu, kas novērojams starp apstiprināto tarifu un faktiskajām pastāvīgajām izmaksām, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu stabilu un uzticamu siltumapgādi. Pārejot uz kapitāla atdeves metodi, kas ietver WACC likmi vidēji zemāku par kopkapitāla rentabilitāti, peļņas rezerve, kas attiecināma šādu noviržu segšanai, samazināsies, kamēr pašas novirzes starp plānoto un faktisko saglabāsies. Līdz ar to, Sabiedrība aicina SPRK apsvērt iespēju ieviest ieņēmumu griestu metodi (un ar to saistītos regulatīvos instrumentus, piemēram, ieņēmumu korekciju) Precizētajā metodikas projektā. Ieņēmumu griestu metode un ieņēmumu korekcija jau tiek piemērota Dabaszāģes sadales tarifu metodikā un kuru SPRK jau ir apsvēris CSA nozares kontekstā 2021. gada Konsultāciju dokumentā.

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	Atbilstoši Regulatora noteiktajai kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikai, nozarēs, kurās nosaka atļautos ieņēmumus un izmanto ieņēmumu korekciju (regulatīvo rēķinu), būtu jāņem vērā arī kapitāla izmaksu korekcija. Atbilstoši Precizētajam metodikas projektam un Kapitāla izmaksu metodikai ir iespējams spriest, ka Precizētais metodikas projekts neparedz kapitāla izmaksu korekcijas pielietojumu CSA tarifa aprēķinā. Vai SPRK var apstiprināt šādu normatīvo aktu interpretāciju? Ja kapitāla izmaksu korekcija nav paredzēta Precizētajā metodikas projektā, Sabiedrības ieskatā šī korekcija būtu jāpievieno Precizētā metodikas projekta VI nodaļai (Neparedzēto ieņēmumu un neparedzēto izmaksu uzskaitē un atgūšana), par pamatu izmantojot Kapitāla izmaksu metodikas VI nodaļu (Kapitāla izmaksu korekcija nozarēs, kurās nosaka atļautos ieņēmumus). Sabiedrības ieskatā kapitāla izmaksu korekcija ir būtiska daļa no kapitāla atdeves metodes, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komersantiem atbilstošu atdevi par izveidotajiem aktīviem, un ir īpaši svarīga periodos, kad paredzami ievērojami kapitālieguldījumi, piemēram, CSA tīklu atjaunošanā vai paplašināšanā. Detalizētāk par šo un citiem priekšlikumu ārpus Metodikas projekta redakcijas, lūdzam skatīt šī dokumenta 4. nodaļu.
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 40. Vispārējas nozīmes pamatlīdzekļiem regulējamā aktīvu bāzē ir iekļaujama uz siltumapgādi attiecinātā atlikušās vērtības daļa.	n/a

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 41. Aprēķinot tarifus ar kapitāla atdevi, tarifa projektā var ietvert krājumu uzturēšanas finansēšanas kredītu kredītprocentu maksājumus. Krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas tiek novērtētas, ņemot vērā nepārtraukta un drošības prasībām atbilstoša pakalpojuma sniegšanai nepieciešamo krājumu apjomu, piemērojot komersanta faktisko aizņēmumu likmi. Ja faktiskā aizņēmuma likme, ko piemēro krājumu finansēšanas izmaksu novērtēšanai, pārsniedz pēdējo sešu mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (euro) mainīgo procentu likmi (jaunajiem darījumiem) atbilstoši krājumu apjomiem, krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas tiek novērtētas, piemērojot pēdējo sešu mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (euro) mainīgo procentu likmi (jaunajiem darījumiem) atbilstoši krājumu apjomiem.	n/a
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 42. Ja kapitālieguldījumiem pamatlīdzekļos un nemateriālajos ieguldījumos tarifa projekta aprēķināšanai ar kapitāla atdevi ir izmantoti ilgtermiņa (5 gadi un ilgāk) kredīta līdzekļi un attiecīgā kredīta pamatsumma iekļauta Regulatora apstiprināto tarifu aprēķinā, tad šo pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu vērtības daļu, kas atgūta, piemērojot tarifus, neiekļauj kapitāla izmaksu aprēķinā. Pēc kredīta nomaksas komersants par pamatlīdzekļu vērtības atlikušo daļu aprēķina nolietojumu atbilstoši vismaz minimālajam lietderīgās lietošanas laika atlikušajam periodam, kuru iekļauj tarifa aprēķinā, bet pamatlīdzekļa vai	n/a

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
nemateriālā ieguldījuma atlikušo vērtību iekļauj regulējamo aktīvu bāzē. Komersants nodrošina šādu pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu atsevišķu uzskaiti.	
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 43. Ja nav pieejama informācija par aktīvu patieso vērtību 2021.gada 31.decembrī, komersants var aprēķināt regulējamo aktīvu bāzes vērtību, pārvērtējot aktīvus un indeksējot atpakaļ aktīvu vērtību par periodu no pēdējās aktīvu pārvērtēšanas līdz 2021.gada 31.decembrim, piemērojot patēriņa cenu gada vidējo (janvāris–decembris) pārmaiņu vērtības. Regulators saskaņo pārvērtēšanas darba uzdevumu un vērtē šā darba uzdevuma izpildi.	Nemot vērā ievērojamās tirgus izmaiņas, kas notikušas pēc 2021. gada 31. decembra (piemēram, ievērojamais inflācijas palielinājums), Sabiedrība piedāvā Regulatoram izskatīt iespēju atļaut iekļaut tarifā RAB vērtības, kas sevī ietver pārvērtēšanas ietekmi līdz 2024. gada 31. decembrim.
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 44. Aktīvu pārvērtēšana, kas minēta šīs metodikas 43.punktā, attiecināma uz regulējamo aktīvu bāzē iekļautajiem aktīviem, kas izveidoti līdz 2020.gada 31.decembrim un pārvērtēšanas brīdī tiek izmantoti siltumapgādes pakalpojumu sniegšanai, izņemot tos pamatlīdzekļus vai to vērtības daļu, kuru izveidei izmantoti kredīta līdzekļi un kredīta pamatsumma iekļauta spēkā esošā tarifa aprēķinā. Pārvērtētiem pamatlīdzekļiem lietderīgās lietošanas laiku nosaka atbilstoši Regulatora noteiktajai kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikai.	Kā minēts iepriekš, Sabiedrība piedāvā iekļaut RAB vērtībā arī to pārvērtēšanas ietekmi, kas veikta līdz 2024. gada 31. decembrim. Ja šāds piedāvājums netiek atbalstīts, Sabiedrība norāda, ka 44.punktā minētā pārvērtēšanas ietekme būtu attiecināma uz aktīviem, kas izveidoti līdz 2021. gada 31. decembrim.

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 41. Ja komersants izvēlēties tarifa projekta aprēķinu ar kapitāla atdevi, komersants vairs nevar pāriet uz tarifa projekta aprēķinu ar kopkapitāla rentabilitāti.	Kā minēts komentārā pie Precizētā metodikas projekta 31. punkta, Sabiedrības ieskatā, pāreja uz kapitāla atdevi varētu tikt ieviesta pēc brīvprātības principa vai obligāti tiem komersantiem, kuru piegādātais siltumenerģijas apjoms lietotājiem pārsniedz 2 000 000 MWh.
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 45.1. tarifu aprēķinu elektroniskā ("Excel" formātā) formā, kas aprēķināts, pamatojoties uz spēkā esošajā tarifā iekļautajām izmaksām, izmainot tikai kurināmā izmaksas, kurināmā akcīzes nodokļa izmaksas, iepirtās siltumenerģijas izmaksas, elektroenerģijas izmaksas un ieņēmumus par pārdoto elektroenerģiju, kas pamatotas ar kurināmā cenas, kurināmā akcīzes nodokļa likmes, iepirtās siltumenerģijas cenas un iepirtās vai pārdotās elektroenerģijas cenas izmaiņām;	n/a
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 45.2. iepriekšējā perioda piemēroto tarifu atbilstošās kurināmā cenas, kurināma akcīzes nodokļa izmaksas, iepirtās siltumenerģijas cenas, pārdotās elektroenerģijas cenas un iepriekšējā perioda faktiskās kurināmā cenas, iepirtās siltumenerģijas cenas, pārdotās elektroenerģijas cenas, šo datu salīdzinājumu un faktisko kurināmā patēriņu, iepirtās siltumenerģijas apjomu un iepirtās vai pārdotās elektroenerģijas apjomu;	n/a

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 45.3. pamatojumu kurināmā cenas, kurināmā akcīzes nodokļa izmaksu, iepirtās siltumenerģijas un iepirtās vai pārdotās elektroenerģijas cenu izmaiņu pamatojošos dokumentus, ja pamatojošie dokumenti nav jau iepriekš iesniegti Regulatorā;	n/a
46. Regulatoram pēc savas iniciatīvas ir tiesības atcelt šīs metodikas 11.punktā minēto atļauju gadījumos, ja par 10% mainās tarifa aprēķinam izmantotie prognozētie siltumenerģijas vai pārdotās elektroenerģijas apjoma rādītāji vai par 5% mainās tarifa aprēķinā iekļautās prognozētās pastāvīgās izmaksas vai ir būtiskas izmaiņas komersanta tehniskajā nodrošinājumā. Atļaujas atcelšanas gadījumā komersantam ir pienākums iesniegt jaunu tarifu projektu ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no Regulatora lēmuma par atļaujas atcelšanu.	n/a
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 50. Komersants tarifa projekta aprēķinā iekļauj iepriekšējā perioda, kas nav ilgāks par diviem gadiem no tarifu projekta iesniegšanas brīža, neparedzētos ieņēmumus un ir tiesīgs iekļaut neparedzētās izmaksas. Neparedzētās izmaksas un ieņēmumus veido nodokļu un nodevu izmaiņas, emisijas kvotu cenas izmaiņas, kurināmā cenas, pirtās siltumenerģijas cenu, pirtās un pārdotās elektroenerģijas cenu izmaiņas un citi ieņēmumi, kas noteikti šīs metodikas 23. un 24. punktā, un lietotājiem nodotās siltumenerģijas apjoma izmaiņas. Neparedzētos ieņēmumus un izdevumus veido arī kurināmā izmaksu izmaiņas kurināmā maiņas rezultātā vai saražotās siltumenerģijas daļēja vai pilnīga aizstāšana ar iepirkto	Vai būtu iespējams precizēt punkta daļu saistībā ar kurināmā maiņu un aizstāšanu – vai Sabiedrība saprot pareizi, ka aizstājot dārgāku kurināmo ar lētāku, šis izmaksu samazinājums būs jāiekļauj neparedzētajos ieņēmumos un izdevumos, šo izmaksu samazinājumu faktiski atdodot patērētājiem? Jāņem vērā, ka kurināmā aizstāšana lielākoties saistās ar jaunu tehnoloģiju ieviešanu un ievērojamām investīcijām vai operatīvās darbības pielāgošanu. Šādas izmaiņas pēc būtības pieprasa iesniegt jaunu tarifa projektu. Jāņem vērā, ka var būt gana sarežģīti noteikt precīzas proporcijas kurināmā apjomiem, kas aizstājuši viens otru.

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
siltumenerģiju. Iepriekšējā perioda neparedzētās izmaksas vai ieņēmumus komersants sadala uz laika periodu, ne ilgāku par diviem gadiem, aprēķinot siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu projektu ar neparedzēto ieņēmumu vai izmaksu komponenti attiecīgajam laika periodam. Vienlaicīgi komersants aprēķina siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu projektu bez neparedzēto izmaksu vai ieņēmumu komponentes.	Kā minēts komentārā pie Precizētā metodikas projekta 11. punkta, komersantam būtu jāļauj pašam noteikt CSA tarifu, ja mainās tikai <u>neparedzēto ieņēmumu vai izmaksu komponente</u> (vai kāda cita no 11. punktā norādītajām komponentēm). Šāda elastīgāka pieeja ļautu atvieglot tarifu pārskatīšanas un atjaunošanas procesu gan komersantam, gan Regulatoram. Alternatīvi, ja Precizētā metodikas projekta 11. punkts netiek attiecināts uz neparedzēto ieņēmumu un izmaksu komponenti, tad Sabiedrības uzskatā būtu jāparedz cita līdzvērtīga pieeja, kā paātrinātā režīmā veikt izmaiņas tarifā, ja tiek mainīts neparedzēto ieņēmumu un izmaksu apjoms. Piemēram, <i>gadījumos, kad neparedzēto ieņēmumu vai izdevumu novirzes, kas rodas saskaņā ar šajā punktā minētajiem faktoriem (piemēram, kurināmā cenu svārstības, emisijas kvotu izmaiņas), nepārsniedz noteiktu procentuālo sliekšni no kopējiem tarifa ieņēmumiem, komersants ir tiesīgs iesniegt Regulatoram vienkāršotu aprēķinu neparedzēto ieņēmumu un izdevumu komponentes korekcijai. Regulators izskata un apstiprina šo aprēķinu paātrinātā kārtībā, nosakot tā piemērošanas periodu, kas var būt īsāks par diviem gadiem. Šī vienkāršotā procedūra nav uzskatāma par pilnīgu tarifa projekta pārskatīšanu.</i> Kā minēts iepriekš, kapitāla atdeves metode pati par sevi neatrisina komersantu finanšu ilgtspējas un paredzamības trūkumus esošajā Metodikā – vēl jo vairāk, daļējas vai nepilnvērtīgas izmaiņas Metodikā, var potenciāli pasliktināt komersanta finanšu stāvokli. Līdz ar ko, nepieciešams ieviest arī citus uzlabojumus Metodikā, tai skaitā ieņēmumu griestu pieejas konceptu – <u>ieņēmumu korekciju jeb regulatīvo rēķinu</u>.

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	Atbilstoši CSA Aptaujai, Neparedzēto ieņēmumu un neparedzēto izmaksu uzskaitē ir uzskatāma par pozitīvu Metodikas aspektu, kas iekļauj svarīgākās izmaksu pozīcijas, kurās novērojamas novirzes starp plānoto un faktisko rezultātu, taču kā norāda CSA Aptauja, arī citās izmaksu pozīcijās ir novērojamas novirzes, kas netiek ņemtas vērā neparedzēto ieņēmumu un neparedzēto izmaksu tarifa komponentē (piemēram, darba samaksas vai aktīvu uzturēšanas izmaksas). Savukārt ieņēmumu korekcija jeb regulatīvais rēķins paredz daudz plašāku un visaptverošāku kompensāciju starp plānotajiem un faktiskajiem rezultātiem salīdzinājumā ar esošo Metodiku. Turklāt ieņēmumu korekcijai būtu jāiekļauj arī kapitāla izmaksu korekcija, kas minēta Sabiedrības komentārā pie Precizētā metodikas projekta 39. punkta. Veicot atbilstošas korekcijas, Sabiedrības ieskatā, Precizētā metodikas projekta VI. nodaļu (Neparedzēto ieņēmumu un neparedzēto izmaksu uzskaitē un atgūšana) iespējams aizstāt vai papildināt ar Dabaszgāzes sadales tarifa metodikas 3.2. nodaļu (Ieņēmumu un lietotājiem nodotās dabaszgāzes daudzuma korekcija). Balstoties uz Dabaszgāzes sadales tarifa metodiku, CSA tarifa ieņēmumu korekcijā būtu nepieciešams ņemt vērā arī piegādātās siltumenerģijas apjoma faktiskās novirzes no plānotā apjoma. Tāpat, ieņēmumu korekciju iespējams piesaistīt pie dažādiem makroekonomiskajiem rādītājiem, kā inflācija un nominālās bruto algas izmaiņa.
51.1. komersants iesniedz Regulatoram aprēķinu par neparedzētajām izmaksām un ieņēmumiem par iepriekšējo finanšu gadu atbilstoši šīs metodikas 45.2.apakšpunktam un lietotājiem	Lai arī komersants Regulatoram sniegtu informāciju par lietotājiem faktiski nodoto siltumenerģijas apjomu, šis punkts neļauj pielāgot

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
faktiski nodoto siltumenerģijas apjomu iepriekšējos trīs gados, ietverot informāciju par faktiskajiem ieņēmumiem un izmaksām un atbilstošos pamatojošos dokumentus, ne vēlāk kā esošā gada 1.maijā;	neparedzēto ieņēmumu vai neparedzēto izmaksu apmēru atbilstoši novērotajai apjoma atšķirībai.
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 51.3. komersants, kas ir izpildījis šīs metodikas 51.1.apakšpunktā minēto pienākumu, iesniedz Regulatoram siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķinu, kas ietver neparedzēto ieņēmumu komponenti, ne vēlāk kā esošā gada 15.augustā vai, ja Regulators informējis komersantu par aprēķina neatbilstībām šīs metodikas 51.2.apakšpunktā minētajā kārtībā, ne vēlāk kā 14 dienas pēc šīs metodikas 51.1.apakšpunktā minētās informācijas saskaņošanas ar Regulatoru. Komersants nosaka siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu ar neparedzēto ieņēmumu komponenti 12 mēnešu periodam ar spēkā stāšanās datumu ne vēlāk kā esošā gada 1.oktobrī. Vienlaicīgi komersants nosaka siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu bez neparedzētajiem ieņēmumiem, precizējot lietotājiem nodoto siltumenerģijas apjomu nākamajam gadam un aprēķinot to kā iepriekšējo trīs gadu vidējo apjomu ar korekcijām, ja ir zināmas plānotās izmaiņas lietotājiem nododamajā siltumenerģijas apjomā;	Sabiedrība novērtē, ka Precizētajā metodikas projektā paredzēts mehānisms, kas virzās uz faktiskā un plānotā siltumenerģijas daudzuma korekcijas principa ieviešanu praksē, tomēr Sabiedrība norāda, ka šis punkts neļauj kompensēt pastāvīgo izmaksu novirzes starp plānoto un faktisko apjomu, kā arī būtu ieteicams Precizētā metodikas projekta redakciju koriģēt. No konkrētā papildinājuma nav viennozīmīgi saprotams, vai lietotājiem nodotā siltumenerģijas apjoma precizējums attiecas uz visu tarifa projektu, tikai uz neparedzēto ieņēmumu komponenti, vai uz tarifu, bez neparedzēto ieņēmumu komponentes. Proti, vai ja punkts attiecināms uz visu tarifu, vai pareizi saprotams, ka CSA tarifs būtu jāpārskata un jāprecizē katru gadu (ja ir novērojamas novirzes starp plānoto un faktisko lietotājiem nodoto siltumenerģijas daudzumu)? Tāpat ieteicams precizēt, vai pastāv kādi konkrēti ierobežojumi tam, cik liela var būt korekcija pēdējo trīs gadu vidējam rādītājam, vai arī šī korekcija var būt komersanta aplēsta, pieņemot plānotās izmaiņas nododamajā siltumenerģijas apjomā? Papildus tam, komentārā pie Precizētā metodikas projekta 50. punkta, tiek piedāvāta alternatīva pieeja paātrinātam tarifa izskatīšanas procesam, ja tarifā mainās tikai neparedzēto

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	ieņēmumu un izdevumu apmērs. Ja šāda alternatīva pieeja tiek apstiprināta un virzīta tālāk, tad Precizētā metodikas projekta 51.3. punktu būtu iespējams papildināt ar termiņiem, kuros tiek izskatīts un apstiprināts jauns tarifa projekts, kurā novērojamas izmaiņas tikai neparedzēto ieņēmumu un izdevumu komponentē. Taču, kā minēts augstāk, šādi papildinājumi nav nepieciešami, ja neparedzēto ieņēmumu un izmaksu komponente kļūst par vienu ko pozīcijām, kas ļauj komersantam pašam noteikt CSA tarifus (skatīt komentāru pie Precizētā metodikas projekta 11. punkta).
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 52. Regulators var piešķirt šīs metodikas 11.punktā minēto atļauju, ja komersantam ir izveidojušās neparedzētās izmaksas vai ieņēmumi saskaņā ar šīs metodikas 50.punktā minētajām izmaksu pozīcijām, līdz ar jauna tarifa apstiprināšanu.	n/a
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 53. Regulators var piešķirt šīs metodikas 11. punktā minēto atļauju, ja komersantam ir izveidojušās neparedzētās izmaksas vai ieņēmumi saskaņā ar šīs metodikas 50. punktā minētajām izmaksu pozīcijām, bez pilnas tarifa projekta izvērtēšanas, ja izpildās abi šādi nosacījumi:	n/a
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 55. Komersants nodrošina neparedzēto ieņēmumu un neparedzēto izdevumu uzskaiti. Ja lietotāji ir atguvuši iepriekš aprēķinātos neparedzētos ieņēmumus vai komersants ir atguvis iepriekš aprēķinātos neparedzētos izdevumus, un komersantam ir	n/a

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
piešķirta šīs metodikas 11. punktā minētā atļauja, komersants var pats noteikt tarifu, izslēdzot no aprēķina neparedzēto ieņēmumu vai izdevumu komponenti. Ja lietotāji nav atguvuši iepriekš aprēķinātos neparedzētos ieņēmumus vai komersants nav atguvis iepriekš aprēķinātos neparedzētos izdevumus, starpību komersants pārnes uz nākamo finanšu gadu.	
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 56. Komersants, iesniedzot tarifa projektu vērtēšanai kopā ar pamatojumu, var iekļaut neparedzēto izmaksu aprēķinā iepriekšējo divu gadu periodā siltumapgādei nepieciešamo aktīvu vai to atlikušās vērtības daļu norakstīšanu izmaksas, ja šo aktīvu nomaiņa vai likvidācija pirms minimālā lietderīgā lietošanas laika ir nepieciešama un tehnoloģiski un ekonomiski pamatota. Aktīvu norakstīšanas izmaksas tiek koriģētas, atskaitot ieņēmumus no norakstītā aktīva atsavināšanas. Norakstīšanas izmaksas neietver pamatlīdzekļa pārvērtēšanas rezultātu. Šādas neparedzētās izmaksas nevar pārsniegt 10% no apstiprinātā siltumapgādes tarifa bez neparedzēto ieņēmumu vai izdevumu komponentes.	Sabiedrība aicina noņemt kritēriju, ka norakstītā aktīva pārvērtēšanas rezultāts netiek ņemts vērā, jo, norakstot attiecīgo aktīvu, operatoram rodas ekonomisks zaudējums šī aktīva patiesās vērtības apjomā – savukārt šī patiesā vērtība iekļauj arī pārvērtēšanas rezultātu. Turklāt jāņem vērā, ka šī patiesā vērtība būs aktuālā vērtība, kas ir iekļauta regulatīvajā aktīvu bāzē, kuru Regulators apstiprina kopā ar tarifu projektu. Sabiedrība lūdz Regulatoru precizēt – vai šis punkts ir attiecināms tikai uz gadījumu, kad operators izmanto kopkapitāla pieeju, vai arī tas attiecas tai skaitā uz gadījumu, kad operators izmanto kapitāla atdeves pieeju? Papildus Sabiedrība lūdz Regulatoru vispārēji iestrādāt precīzāku izskaidrojumu par to, kurā no pieejām pamatlīdzekļu pārvērtējuma efekts ir ņemams vērā, un kurā nav. Šobrīd kontekstuāli ir noprotams, ka pārvērtējuma efekts ir ņemams vērā, izmantojot kapitāla atdeves pieeju, bet nav ņemams vērā, izmantojot kopkapitāla pieeju – tomēr Precizētajā metodikas projektā tas nav viennozīmīgi un nepārprotami izskaidrots.

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
58. Ja par 10% mainās tarifa aprēķinam izmantotie prognozētie siltumenerģijas vai pārdotās elektroenerģijas apjoma rādītāji vai par 5% samazinās tarifa aprēķinā iekļautās pastāvīgās izmaksas, komersants iesniedz jaunu tarifa projektu, kas balstīts uz koriģētajiem siltumenerģijas apjomiem un izmaksām.	n/a
60. Ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā pēc jauna siltumavota vai katlumājas nodošanas ekspluatācijā komersants iesniedz jaunu tarifa projektu, ja izpildās 53.punktā noteiktie nosacījumi.	n/a
61. Pirmo reizi aprēķinot siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifus ar kapitāla atdevi, komersants var piemērot mazāku kapitāla atdeves likmes vērtību. Ja komersants tarifa projektā piemēro mazāku kapitāla atdeves likmes vērtību par Regulatora noteikto, tad komersants kopā ar tarifa projektu iesniedz Regulatoram izvērtējumu, ka izvēlētajā kapitāla atdeves likmes vērtība nodrošina komersantam spēju finansēt nepieciešamās investīcijas, segt kapitāla piesaistīšanas izmaksas un nodrošināt siltumenerģijas apgādes pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību.	Sabiedrībai nav iebildumu, ka pārejas periodā komersantiem tiek dota iespēja tarifa aprēķinā izmantot zemāku kapitāla atdeves likmi, tādējādi mazinot iespēju radīt straujas tarifa svārstības tiem komersantiem, kuri līdz šim ir izmantojuši izteikti zemu kopkapitāla rentabilitāti. Tomēr Sabiedrība norāda, ka, ņemot vērā CSA Aptaujas rezultātus un diskusijas ar citiem regulētiem enerģētikas uzņēmumiem, komersantiem lielāku satraukumu rada nevis pārāk augsta, bet tieši pārāk zema kapitāla atdeves likme. Proti, komersanti pauž bažas, vai Regulatora noteiktā WACC likme spēs atspoguļot konkrētā komersanta faktisko kapitāla struktūru (salīdzinājumā pret Kapitāla izmaksu metodikas noteikto 50/50 proporciju) un faktiski piemērojamo aizņemtā kapitāla procentu likmi. Precizētās metodikas projekta 61. punkts paredz, ka komersantam, izvēloties zemāku kapitāla atdeves likmi, ir jāiesniedz izvērtējums par to, ka arī šāda likme <i>nodrošinās spēju finansēt nepieciešamās investīcijas, segt kapitāla piesaistīšanas izmaksas un garantēt nepārtrauktu CSA pakalpojumu sniegšanu</i>. Vienlaikus Sabiedrības

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	ieskatā ir būtiski paredzēt iespēju komersantiem pamatot arī gadījumus, kad Regulatora noteiktā (nesamazinātā) kapitāla atdeves likme faktiski nav pietiekama, lai nodrošinātu objektīvi pamatotu finanšu plūsmu un atdevi, kas nepieciešama, lai <i>nodrošinātu spēju finansēt nepieciešamās investīcijas, segt kapitāla piesaistīšanas izmaksas un garantēt nepārtrauktu CSA pakalpojumu sniegšanu</i>. Šādos gadījumos, ja ir būtiskas atšķirības starp Regulatora noteikto kapitāla atdeves likmi un uzņēmuma faktiskajām finansēšanas izmaksām (piemēram, jau esošās kredītsaistības vai kapitāla struktūra), komersants varētu pamatoti lūgt Regulatoram piemērot kapitāla atdeves likmi, kas atbilst mikrouzņēmumu vai mazo uzņēmumu kategorijai, neatkarīgi no komersanta faktiskās izmēra kategorijas. Tāpat Sabiedrība rosina apsvērt arī citus instrumentus, kas ļautu pielāgot kapitāla atdeves likmi konkrēta komersanta faktiskajai finanšu situācijai, ja tas nepieciešams, lai nodrošinātu ilgtspējīgu investīciju finansēšanu siltumapgādes nozarē (piemēram, uz konkrētu periodu).
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 58. Tarifu projekts, kuru komersants iesniedzis Regulatorā līdz Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2026.gada lēmuma Nr..... "Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" spēkā stāšanās dienai un kura izvērtēšana nav pabeigta, tiek izvērtēts saskaņā ar šo metodiku.	Komersanti tarifu projektus sagatavo ņemot vērā tā brīža spēkā esošo metodiku. Ja tarifu projekts jau ir iesniegts Regulatoram, būtu nepieciešams to izskatīt, balstoties uz to metodiku, kas ir bijusi spēkā tarifu projekta iesniegšanas brīdī. Līdz ar to, Sabiedrība piedāvā šādu redakciju attiecīgajam Metodikas projekta punktam: <i>Tarifu projekts, kuru komersants iesniedzis Regulatorā līdz Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2026. gada lēmuma Nr..... "Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" spēkā stāšanās dienai un kura</i>

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
	izvērtēšana nav pabeigta, tiek izvērtēts saskaņā ar tarifu projekta iesniegšanas brīdi spēkā esošo metodiku. Komersantam ir tiesības pieprasīt, lai tarifu projekts, kura izvērtēšana nav pabeigta, tiktu izvērtēts saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2026. gada lēmuma Nr..... "Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika", iesniedzot attiecīgu iesniegumu Regulatoram.
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 63. Komersants, kurš ir saņēmis atļauju pašam noteikt tarifus pirms šīs metodikas spēkā stāšanās dienas, turpina ievērot saņemtajā atļaujā noteiktos pienākumus un var izmantot atļaujā noteiktās tiesības atbilstoši Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2010. gada 14. aprīļa lēmumam Nr. 1/7 "Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" līdz dienai, kad stājas spēkā atbilstoši šai metodikai piešķirta atļauja komersantam pašam noteikt siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifus.	n/a
64. Komersantam, kurš ir saņēmis atļauju pašam noteikt tarifus pirms šīs metodikas spēkā stāšanās dienas, ir tiesības pašam noteikt tarifus arī kurināmā akcīzes nodokļa izmaiņu gadījumā.	n/a
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 65. Komersantam, kurš ir saņēmis atļauju pašam noteikt tarifus pirms šīs metodikas spēkā stāšanās dienas, ir tiesības veikt aprēķinus par neparedzētajiem ieņēmumiem vai neparedzētajām izmaksām par iepriekšējo finanšu gadu saskaņā ar šīs metodikas 50. punktā minētajām izmaksu pozīcijām.	n/a

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Sabiedrības komentāri
<u>PRECIZĒTA REDAKCIJA</u> 66. Komersants var iesniegt tarifu projektu ar kopkapitāla rentabilitāti, kas aprēķināts atbilstoši šīs metodikas III.nodaļai, ja tarifa spēkā stāšanās ir plānota līdz 2027.gada 31.decembrim. Ja komersants ir iesniedzis tarifa projektu ar kopkapitāla rentabilitāti un tā izvērtēšana 2027. gada 31. decembrī nav pabeigta, komersants precizē tarifa projektu ar kapitāla atdeves aprēķinu atbilstoši šīs metodikas IV. nodaļai.	Skatīt Sabiedrības komentārus pie Precizētā metodikas projekta 31. punkta.
67. Atzīt par spēku zaudējušu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2010.gada 14.aprīļa lēmumu Nr.1/7 "Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" (Latvijas Vēstnesis 2010, 62.nr.; 2011, 97.nr.; 2012, 53.nr.; 2013, 193.nr.; 2017, 68.nr., 136.nr.; 2022, 217.nr.).	n/a

4. Citi komentāri par Precizētā metodikas projekta punktiem, kuros nav paredzētas izmaiņas

- 4.1. **Ieņēmumu griestu pieeja.** Kā minēts iepriekš, Sabiedrība uzskata, ka Precizētais metodikas projekts pilnībā neatrisina identificētās Metodikas problēmas. Precizēto metodikas projektu būtu nepieciešams papildināt arī ar citiem konceptuāliem risinājumiem, tai skaitā, ieņēmumu griestu pieeju – it īpaši ieņēmumu korekciju jeb regulatīvo rēķinu. Līdzīgi kā kapitāla atdeves metodei, arī ieņēmumu griestu pieejai jāklūst par neatņemamu daļu no Precizētā metodikas projekta, lai sākot no 2027. gada 31. decembra, pāreja no esošās Metodikas uz Precizēto metodikas projektu būtu uzskatāma par pilnvērtīgu un visaptverošu. Ja tas netiek veikts, metodikas pilnveides process būs noticis tikai daļēji, rezultējoties metodikā, kas būtu pa vidu starp esošo pieeju un pilnvērtīgu ieņēmumu griestu plus kapitāla atdeves pieeju, kas novērojama citās regulētās enerģētikas nozarēs Latvijā.

Kā minēts komentārā pie Precizētā metodikas projekta 39. punkta, Sabiedrības veiktā CSA Aptauja norāda, ka komersantu viedokļi par jauniem potenciālajiem Metodikas aspektiem mēdz atšķirties. Piemēram, par tādiem apsvērumiem kā (i) tirgus liberalizācija, (ii) ieņēmumu griestu pieeja un (iii) regulatīvā rēķina ieviešanu tika izteikts augstāks apmierinātības līmenis nekā, piemēram, par kapitāla atdeves (RAB x WACC) metodi. Kā minēts iepriekš, jauni Metodikas koncepti saņem lielāku atbalstu gadījumos, ja izvēle starp esošo un jauno pieeju paliek kā brīva komersanta izvēle. SPRK ieteicams šādu viedokļu apkopojumu nākotnē veikt arī pirms jaunu Metodikas konceptu izstrādes, lai SPRK varētu savlaicīgi izprast iesaistīto pušu vajadzības un nostājas.

Ņemot vērā ieņēmumu griestu pieejas pozitīvos aspektus, kas minēti šī dokumenta 2. nodaļā, kā arī to, ka CSA Aptaujā par šo konceptu tika izteikts augstāks apmierinātības līmenis nekā par RAB x WACC metodi, Sabiedrība rosina apsvērt iespēju papildināt Precizēto metodikas projektu ar ieņēmumu griestu pieeju. Ieņēmumu griestu metode jau ir pieņemta dabasgāzes pārvades, sadales un uzglabāšanas, kā arī elektroenerģijas pārvades un sadales nozarēs. Šo nozaru pieredze var kalpot par pamatu ieņēmumu griestu metodes ieviešanai siltumenerģijas nozarē, ņemot vērā, ka metode būtu jāpielāgo ražošanas niansēm

– sezonālajām patēriņa svārstībām, ievērojami lielākām mainīgajām izmaksām, un citiem tehniskiem aspektiem. Kā piemēru konkrētai koncepta redakcijai ieteicams izmantot Dabaspāzes sadales tarifu metodiku, it īpaši, 3. nodaļas “Atļauto ieņēmumu noteikšanas” principus.

- 4.2. **Regulatīvais rēķins jeb ieņēmumu korekcija.** Kā iezīmēts komentārā pie Precizētā metodikas projekta 50. punkta, ieņēmumu korekcija jeb regulatīvais rēķins paredz daudz plašāku un visaptverošāku kompensāciju starp plānotajiem un faktiskajiem rezultātiem salīdzinājumā ar esošo Metodiku. Komersantam iekš ieņēmumu griestu metodes būtu jāizveido regulatīvais rēķins, kurā tas uzskaitītu starpību starp atļautajiem (plānotajiem) un faktiskajiem ieņēmumiem un starpību starp plānotajām un faktiskajām izmaksām un apjomiem. Šī pieeja aptver plašu izmaksu spektru, tostarp arī kapitāla izmaksas, kas mainās RAB nolietojuma dēļ. Kā piemēru koncepta redakcijai ieteicams izmantot Dabaspāzes sadales tarifu metodiku, kuras “3.2. Ieņēmumu un lietotājiem nodotās dabaspāzes daudzuma korekcijas” 22., 23., 24., 26., 28., 29., 30., 33., un 34. punktus pielāgot Precizētam metodikas projektam.
- 4.3. **Regulatīvie un tarifu periodi.** Lai standartizētu tarifu periodiskumu un vienādotu pieeju ar citām regulētām enerģētikas nozarēm, Sabiedrība ierosina izskatīt iespēju ieviest regulatīvos un tarifu periodus kā daļu no ieņēmumu griestu pieejas. Regulatīvais periods varētu ilgt no diviem līdz sešiem gadiem, un tas sastāvētu no vairākiem tarifu periodiem, kur katrs no tiem varētu ilgt no viena līdz diviem gadiem. Komersanta sagatavotais biznesa plāns, kas ir daļa no ieņēmumu griestu pieejas, kļūtu par būtisku regulatīvā procesa sastāvdaļu, aptverot visu regulatīvo periodu un tajā ietilpstošos tarifu periodus. Šajā plānā tiktu fiksēta RAB vērtība un WACC likme, savukārt mainīgās izmaksas varētu tikt pārskatītas tarifu periodu ietvaros. Tarifu periodi būtu vērsti uz mainīgo izmaksu, piemēram, kurināmā cenu, pārskatīšanu. Tarifu perioda beigās tiktu iesniegti faktiskie rezultāti un aplēses, lai aprēķinātu ieņēmumu korekciju. Dabaspāzes sadales tarifu metodikas 3. – 5. punkti definē tarifu periodiskumu, un Sabiedrība aicina tos pielāgotā veidā ieviest Precizētajā metodikas projektā.

- 4.4. **Kopējā pieprasītā siltuma jauda.** Sabiedrība apsver iespēju pāriet no viendabīgā CSA tarifa uz divdaļīgo tarifu. Atbilstoši Metodikai, šī pāreja paredz sadalīt kopējo tarifu divās daļās: jaudas komponentē un enerģijas komponentē. Lai arī divdaļīgā tarifa lietojums Eiropā ir gana izplatīts, šāda prakse CSA nozarē Latvijā nav bieži novērojama, līdz ar to, Sabiedrības ieskatā, būtu ieteicams veikt nelielus koriģējumus Precizētā metodikas projekta punktos, kas skar jaudas komponenti, lai nodrošinātu veiksmīgāku potenciālo pāreju uz divdaļīgo tarifu un izvairītos no dažādām punktu interpretācijām starp komersantiem un SPRK.

Atbilstoši Metodikas 30.1. punktam (Precizētā metodikas projekta 1. pielikuma piezīme pie tabulas 1.3 punkta), kopējo pieprasīto siltuma jaudu ($Q_{J_{piepr}}$) var aprēķināt, summējot siltumenerģijas lietotāju faktiski uzskaitīto pieprasīto siltuma jaudu vai pēc formulas:

$$Q_{J_{piepr}} = \left(\frac{Q_{nod1} + Q_{nod2} + Q_{nod3}}{3 \times 2000} \right) + Q_{J_{kor}} - Q_{J_{atsl}}$$

kur Q_{nod1} un Q_{nod2} – divos iepriekšējos gados faktiski lietotājiem nodotais siltumenerģijas apjoms, kas izteikts MWh;

Q_{nod3} – kārtējā gada plānotais lietotājiem nodotais siltumenerģijas apjoms, kas izteikts MWh;

$Q_{J_{kor}}$ – tādu lietotāju objektu maksimālā pieslēgtā siltumslodze, kuri plāno uzsākt siltumenerģijas lietošanu vai izmanto, vai plāno izmantot citu siltumenerģijas apgādes veidu, vienlaikus saglabājot pieslēgumu CSA sistēmai;

$Q_{J_{atsl}}$ – tādu lietotāju objektu maksimālā pieslēgtā siltumslodze, kuri pārtraukuši siltumenerģijas lietošanu vai nav patērējuši siltumenerģiju triju gadu periodā.

Ņemot vērā to, ka lielākoties CSA sistēmas izveidotas padomju laikos, informācija par senāku pieslēgumu faktiski uzskaitīto siltuma jaudu ir ierobežota vai ir pamats uzskatīt, ka šāda informācija ir kļūdaina. Līdz ar to, Sabiedrība un citi CSA komersanti tarifu projektos lielākoties izmanto Metodikas norādīto formulu kopējās pieprasītās siltuma jaudas noteikšanai. Balstoties uz izteikti ierobežoto tirgus praksi un Sabiedrības Metodikas interpretāciju, Sabiedrība paredz izmantot norādīto

QJpiepr formulu, lai aplēstu ne tikai kopējo pieprasīto siltuma jaudu, bet arī lai noteiktu pieprasīto siltuma jaudu konkrētos lietotāju CSA pieslēgumu punktos. Balstoties uz Metodiku, jaunam pieslēgumam siltuma jaudu sākotnēji var noteikt, balstoties uz formulas komponenti QJkor (jauniem pieslēgumiem šāda informācija ir precīzāka un uzticamāka). Taču senākiem pieslēgumiem, un laikam ejot, siltuma jaudu faktiski nosaka balstoties uz iepriekšējo gadu (un viena prognozētā gada) nodoto siltumenerģijas daudzumu MWh.

Potenciālais precizējums saistīts ar to, ka jaunās ēkas mēdz izmantot CSA kā rezerves risinājumu siltumapgādei, primāri izmantojot savus individuālos apkures risinājumus. Ja ēka CSA izmanto tikai kā rezerves risinājumu, tās faktiskais siltumenerģijas patēriņš var būt izteikti zems. Rezultātā aprēķinātā siltuma jauda (un līdz ar to arī jaudas komponente tarifā) var būtiski samazināties, lai gan reālā pieslēguma jauda un infrastruktūra nemainās. Tas var potenciāli radīt risku, ka netiek segtas pastāvīgās izmaksas par pieslēguma jaudas uzturēšanu, kā arī notiek sava veida šķērssubsidācija starp patērētājiem, kuriem, piemēram, faktiski ir vienādas jaudas pieslēgums, bet dažādu patēriņu dēļ jaudas komponentes izmaksas ir krasī atšķirīgas (jāņem vērā, ka pie viendabīgā tarifa šāda nosacīta šķērssubsidācija ir faktiski neizbēgama). Lai arī Metodika un Precizētais metodikas projekts min, ka siltuma jaudu var noteikt "(...) summējot siltumenerģijas lietotāju faktiski uzskaitīto pieprasīto siltuma jaudu", tomēr lai novērstu pārpratumus, Sabiedrība aicina skaidri norādīt, ka pieslēgumiem, kas izmanto individuālus siltumapgādes risinājumus, paralēli saglabājot pieslēgumu CSA sistēmai, var tikt izmantota tikai faktiskā objekta maksimālā siltumslodze (QJkor). Potenciālā punkta redakcija, kuru var pievienot Precizētā metodikas projekta 1. pielikuma piezīmei pie tabulas 1.3 punkta:

Pieslēgumiem centralizētajai siltumapgādes sistēmai, kas izveidoti pēc 2024. gada 31. decembra, senākiem pieslēgumiem, par kuriem ir pieejama uzticama informācija par pieslēguma jaudu, un pieslēgumiem par kuriem ir pamatots iemesls uzskatīt, ka pieslēguma punkts centralizēto siltumapgādi izmanto kā rezerves risinājumu, pieslēgto jaudu pastāvīgi noteikt, balstoties tikai uz QJkor.

- 4.5. **Izmaksas šaubīgo un neatgūstamo debitoru parādu norakstīšanai un uzkrājumu veidošanai.** Atbilstoši esošās Metodikas 15. punktam un Precizētā metodikas projekta 24. punktam, komersanti tarifa projektā nedrīkst iekļaut izmaksas, kas saistītas ar šaubīgo un neatgūstamo debitoru parādu norakstīšanu vai uzkrājumu veidošanu. Lai arī šis pats punkts min, ka pastāv izņēmuma gadījumi, kad attiecīgās izmaksas teorētiski drīkst iekļaut tarifā, tomēr praksē šādi izņēmuma gadījumi novērojami ļoti reti (piemēram, atbilstoši “Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumam” 14. panta (4³). punktam un 17⁴. panta (6). punktam, jāiestājas dzīvojamās mājas īpašnieka maksātnespēja vai nāve).

Tai pat laikā, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 876 “Siltumenerģijas piegādes un lietošanas noteikumi” 26.¹² punktu, siltumapgādes uzņēmumiem, kuru triju gadu vidējais lietotājiem piegādātās siltumenerģijas apjoms pārsniedz 2 000 000 MWh gadā, ir pienākums turpināt siltumenerģijas piegādi arī tad, ja lietotājs ir samaksājis tikai 80% no kopējās pēdējo 12 mēnešu laikā izrakstīto rēķinu summas. Tā kā Sabiedrība atbilst šim apmēram, tai ir pienākums turpināt CSA pakalpojuma sniegšanu arī gadījumos, kad par to netiek pilnībā samaksāts (tiek sniegti pakalpojumi jau tā šaubīgajiem debitoriem), kas praksē nozīmē to, ka šaubīgo un neatgūstamo parādu apjoms faktiski palielinās (Sabiedrība nedrīkst izbeigt pakalpojumu sniegšanu), kamēr šo uzkrājumu norakstīšana notiek uz Sabiedrības rēķina (nav iespējams iekļaut tarifā).

Sabiedrība piedāvā apsvērt iespēju iekļaut šaubīgo un neatgūstamo debitoru parādu norakstīšanu izmaksas CSA tarifā, līdzīgā veidā kā tas ir atļauts dabasgāzes sadales, pārvades un uzglabāšanas nozarēs (pēc Sabiedrības informācijas, Dabasgāzes sadales tarifu metodika un citas līdzīgās dabasgāzes nozares metodikas šādu punktu precīzi neatrunā, taču tās tarifu veidošanas procesā attiecīgo izmaksu iekļaušana nav aizliegta). Ja tomēr nav iespējams iekļaut parādu norakstīšanas izmaksas tarifā uzreiz, tad Sabiedrība piedāvā tās atļaut iekļaut tarifā ar ievērojamu laika nobīdi. Piemēram, atļaut iekļaut parādu norakstīšanu, ja šī pozīcija ir iekļauta kā izmaksa komersanta peļņas vai zaudējumu aprēķinā un parāds nav atgūts 36 mēnešu (alternatīvi 60 mēnešu) laikā, un komersants spēj pierādīt, ka savlaicīgi ir veicis visas darbības, lai nodrošinātu parādu atgūšanu un ierobežotu parādu apjomu. Alternatīvā vai papildu pieeja varētu būt šaubīgo

debitoru parāda apmēra iekļaušana regulējamo aktīvu bāzē, jo šāda veida debitoru parāda uzturēšana faktiski ir operatora ilgtermiņa ieguldījums, kura dēļ rodas papildu finansējuma izmaksas. Tādējādi operatoram tiktu kompensētas vismaz šīs papildu finansējuma izmaksas.

- 4.6. **Izmaksu samazinājuma ieguvuma komponente.** Kā iezīmēts Precizētā metodikas projekta 22. un 23. punkta komentārā, esošās Metodikas 21. un 22. punkti paredz izmaksu samazinājuma ieguvuma komponenti, kas faktiski ļauj komersantam paturēt 50% no izmaksu samazinājuma apmēra, kas iegūts optimizācijas un efektivitātes paaugstināšanas darbību rezultātā. Sabiedrība norāda, ka Precizētais metodikas projekts šādu izmaksu samazinājuma ieguvuma komponenti vairs neparedz. Lai arī šīs komponentes pielietošana CSA nozarē nav plaši izplatīta, Sabiedrība uzskata, ka komponente būtu jā saglabā Precizētajā metodikas projektā, citādi iespējams uzskatīt, ka Precizētais metodikas projekts pasliktina komersanta stāvokli. Atbilstoši likumam "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", SPRK būtu nepieciešams veicināt sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstību, un izmaksu samazinājuma ieguvuma komponente ir uzskatāma par vienu no efektivitāti veicinošiem instrumentiem, kas šādu attīstību var stimulēt. Vēl jo vairāk, Dabaszgāzes sadales tarifa metodika, kas izmanto ieņēmumu griestu pieeju, uz kuru ilgtermiņā būtu jātiecas arī CSA nozarei, arī piekopj līdzīgu stimulējošo instrumentu, kas atbilstoši Dabaszgāzes sadales tarifu metodikas 29. punktam ļauj pilnā apmērā paturēt faktisko izmaksu ietaupījuma apmēru, kas ir pārsniedzis konkrētu efektivitātes izmaksu samazinājuma apmēru.
- 4.7. **CSA pakalpojumu nodalīšana un tirgus liberalizācija.** Lai arī teorētiski Metodika paredz atsevišķu tarifu noteikšanu trim dažādiem CSA pakalpojumiem, praktiski lietotāji maksā vienotu tarifu par piegādāto siltumenerģiju. Ņemot vērā būtiskas atšķirības starp siltumenerģijas ražošanas un sadales pakalpojumiem, nākotnē būtu nepieciešams skaidri nodalīt abu segmentu tarifu metodiku. Sabiedrība norāda, ka siltumenerģijas sadales segments (kas sevī varētu ietvert gan siltumenerģijas pārvadi un sadali, gan tirdzniecību) ir pēc būtības salīdzināms ar tādām citām regulētām enerģētikas nozarēm kā dabaszgāzes pārvade un sadale, kā arī elektroenerģijas pārvade un sadale. Līdz ar to CSA sadales segmentam būtu

jā saglabā klasiskais regulatīvais ietvars, proti, esošā kopkapitāla rentabilitāte tiem komersantiem, kas pēc brīvprātības principa vēlas to saglabāt, vai kapitāla atdeves metode, kas papildināta ar ieņēmumu griestu principiem, lai nodrošinātu ilgtermiņā paredzamus ieņēmumus sistēmas un tirgus operatoriem.

Vienlaikus siltumenerģijas ražošanas segmentam ilgtermiņā būtu jātiecas uz līdzsvarotu tirgus liberalizāciju - paredzot līdzīgus tirgus darbības principus kā novērojams jau esošajā Rīgas Daugavas labā krasta TEC jeb tirgus zonas teritorijā. Tas nozīmē, ka tarifi būtu jāpiemēro tādiem ražotājiem, kas konkrētajā CSA sistēmā ieņem monopola stāvokli, nodrošinot ražošanas pakalpojumu ar tradicionālām kurināmā tehnoloģijām (dabasgāzi vai šķeldu). Šādi “rezerves” jeb “drošības” tarifi kalpotu kā augšējā robeža, virs kuras brīvā tirgus ražotāji nevarētu konkurēt. Tajā pašā laikā jaunām, efektīvām un bezemisiju ražošanas tehnoloģijām — piemēram, elektrokatlēm, siltumsūkņiem vai saules kolektoriem — būtu jādarbojas ārpus stingri regulētās vides, konkurējot ar zemākām izmaksām un nodrošinot lietotājiem finansiāli izdevīgākus risinājumus. Proti, regulētiem siltumenerģijas ražošanas tarifiem būtu jākonkurē ar neregulētu siltumenerģijas ražošanas maksu.

Šāda pakāpeniska pāreja uz nodalītiem CSA segmentiem, kur sadales tarifs saglabā stabilitāti un caurredzamību, bet ražošanas segments tiek pakāpeniski liberalizēts, ļautu izvairīties no pakalpojumu šķērssubsidācijas un veicinātu jaunu tehnoloģiju ienākšanu tirgū. Papildus tam, šāda pieeja nostiprinātu pamatu attīstīt jaunus saistītos pakalpojumus, piemēram, atpakaļgaitas siltuma izmantošanu vai aukstumapgādi. Sabiedrība novēro, ka Precizētais metodikas projekts no vienas puses nelielā apmērā iezīmē daļējas tirgus liberalizācijas tendences, piemēram, nenosakot minimālo darbības stundu skaitu bezemisiju tehnoloģijām, taču no otras puses, tiek ierobežoti stimuli ieviest jaunus pakalpojumus ārpus tradicionālās siltumapgādes, piemēram, elektroenerģijas balansēšanu, nosakot salīdzinoši zemu proporciju ar ieņēmumiem, kurus komersants faktiski drīkst paturēt.

5. Kopsavilkums

- 5.1. Sabiedrība konceptuāli atbalsta izmaiņas Metodikā, taču ierosina pilnveidot Precizēto metodikas projektu, balstoties uz Sabiedrības sniegtajiem komentāriem. Šādā veidā piedāvātās izmaiņas varētu tikt labāk pielāgotas nozares vajadzībām un

reālajai tirgus situācijai. Aicinām arī turpmāk veikt Metodikas pilnveidošanu ciešā sadarbībā ar nozares pārstāvjiem, ņemot vērā iesaistīto pušu komentārus.

- 5.2. Sabiedrība ierosina apspriest Precizētā metodikas projekta komentārus plašākā sanāksmē, lai nodrošinātu efektīvu diskusiju un iesaistīto pušu viedokļu apmaiņu, tādējādi veicinot optimālu Precizētā metodikas projekta turpmāko virzību.

Valdes priekšsēdētājs

(paraksts *)

K. Kalniņš

Valdes loceklis

(paraksts *)

V. Kutkēviča

L. Niedra
28340236

*** Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.**